

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 187/2021**

Het Hof vernietigt de bepaling die toelaat burgers van de Europese Unie en hun familieleden tot 8 maanden vast te houden om de uitvoering te waarborgen van een bevel om het grondgebied te verlaten

Verschillende verenigingen vorderen de vernietiging van de bepalingen die de Koning toelaten om burgers van de Europese Unie en hun familieleden die het bevel hebben gekregen het grondgebied te verlaten, preventieve maatregelen op te leggen om het risico op onderduiken te voorkomen. Zij vorderen tevens de vernietiging van de bepaling die toelaat de burgers van de Unie en hun familieleden tot 8 maanden vast te houden met het oog op verwijdering. Het Hof heeft hierover twee prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie, dat hierop heeft geantwoord bij een arrest van 22 juni 2021.

Het Hof verwerpt de grief die is gericht tegen de mogelijkheid om preventieve maatregelen op te leggen om het risico op onderduiken te voorkomen. Het staat aan de Koning die preventieve maatregelen te bepalen met inachtneming van de vereisten die voortvloeien uit het arrest van het Hof van Justitie : de Koning mag niet voorzien in preventieve maatregelen die strikter zijn dan die voor onderdanen van derde landen en de Koning moet de voorwaarden in acht nemen die zijn opgelegd bij de richtlijn 2004/38/EG. Het Hof vernietigt daarentegen de bepaling die toelaat burgers van de Unie of hun familieleden tot 8 maanden vast te houden. Dit is dezelfde duur als voor onderdanen van derde landen. Voor de duur van de verwijderingsprocedure bevinden burgers van de Unie en hun familieleden zich niet in een situatie die vergelijkbaar is met die van onderdanen van derde landen. Het is dus niet verantwoord dezelfde maximumduur van vasthouding toe te passen.

1. Context van de zaak

De « Ordre des barreaux francophones et germanophone » en de vzw's « Association pour le Droit des Etrangers », « Coordination et Initiatives pour et avec les Réfugiés et les Etrangers », « Ligue des Droits de l'Homme » en « Vluchtelingenwerk Vlaanderen » hebben beroepen tot vernietiging ingesteld tegen verschillende bepalingen van de wet van 24 februari 2017 « tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, met het doel de bescherming van de openbare orde en de nationale veiligheid te versterken ».

Bij zijn [arrest nr. 112/2019](#) heeft het Hof de meeste middelen beslecht die de verzoekende partijen hebben aangevoerd. Het heeft zijn uitspraak evenwel uitgesteld over vier middelen die gericht zijn tegen de nieuwe artikelen 44^{quater} tot 44^{septies} van de wet van 15 december 1980 en heeft hierover twee prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie. Die bepalingen passen op de burgers van de Unie en hun familieleden regels toe die

vergelijkbaar zijn met die van toepassing zijn op de onderdanen van derde landen. De artikelen 44*quater*, 44*quinquies* en 44*sexies* van de wet van 15 december 1980 laten toe om de burgers van de Unie en hun familieleden die het bevel hebben gekregen het grondgebied te verlaten, preventieve maatregelen op te leggen om het risico op onderduiken te voorkomen. Dit gedurende de termijn die hen is toegekend om het grondgebied te verlaten. Die preventieve maatregelen worden bepaald bij een in de Ministerraad overlegd koninklijk besluit en kunnen, in sommige gevallen, gepaard gaan met de aanwijzing van een verblijfplaats. Artikel 44*septies* van de wet van 15 december 1980 maakt het mogelijk burgers van de Unie en hun familieleden gedurende maximaal 8 maanden vast te houden om de uitvoering te waarborgen van het bevel om het grondgebied te verlaten.

Bij zijn [arrest van 22 juni 2021 \(zaak C-718/19\)](#) heeft het Hof van Justitie allereerst geantwoord dat het Europees recht zich niet verzet tegen de toepassing op de burgers van de Unie en hun familieleden, gedurende de termijn die hun is opgelegd om het grondgebied te verlaten om redenen van openbare orde, van bepalingen die ertoe strekken het risico op onderduiken te voorkomen en die vergelijkbaar zijn met de bepalingen die van toepassing zijn op de onderdanen van derde landen. Wel dient te zijn voldaan aan twee voorwaarden: die bepalingen mogen niet minder gunstig zijn dan die welke van toepassing zijn op de onderdanen van derde landen en moeten tegemoetkomen aan de algemene beginselen bepaald in artikel 27 van de richtlijn 2004/38/EG « betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden ». Vervolgens heeft het Hof van Justitie geoordeeld dat het Europees recht zich verzet tegen de toepassing op de burgers van de Unie en hun familieleden van een maatregel van vasthouding met het oog op verwijdering, met een maximumduur van 8 maanden, namelijk dezelfde duur als die van toepassing is op de onderdanen van derde landen.

2. Onderzoek door het Hof

2.1. De preventieve maatregelen teneinde het risico op onderduiken te voorkomen (B.5.1-B.15.2)

De verzoekende partijen voeren allereerst aan dat de bestreden bepalingen in strijd zijn met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie (artikelen 10 en 11 van de Grondwet), in samenhang gelezen met het recht op vrij verkeer en verblijf van de burgers van de Unie (artikelen 20 en 21 VWEU), met het beginsel van rechtszekerheid en met het recht op persoonlijke vrijheid en veiligheid (artikel 5 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 6 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie). Zij verwijten de bestreden bepalingen de Koning ertoe te machtigen preventieve maatregelen in te voeren en het begrip « risico op onderduiken » niet te definiëren.

Het Hof onderzoekt de twee voorwaarden waarop het Hof van Justitie heeft gewezen in zijn arrest van 22 juni 2021. In de eerste plaats stelt het Hof vast dat uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat de bestreden bepalingen ertoe strekken de burgers van de Unie en hun familieleden een verwijderingsregeling te waarborgen die niet minder gunstig is dan die welke de onderdanen van derde landen genieten. Bijgevolg mag de Koning ten aanzien van de burgers van de Unie en hun familieleden niet voorzien in preventieve maatregelen die de vrijheid van verkeer en verblijf in grotere mate zouden beperken dan die waarin is voorzien voor de onderdanen van derde landen. Vervolgens onderstreept het Hof dat het aan de Koning staat de preventieve maatregelen te bepalen met inachtneming van de voorwaarden die zijn opgelegd bij de richtlijn 2004/38/EG. Die preventieve maatregelen kunnen niet ertoe leiden een Europese burger of een familielid te verhinderen, gedurende de termijn die hem is

opgelegd om het grondgebied te verlaten, het grondgebied te verlaten en eventueel er terug te keren, om zijn terugkeer naar zijn land van herkomst te regelen.

Het Hof verwerpt eveneens de grief gesteund op de schending van het beginsel van rechtszekerheid. Het Hof stelt vast dat het begrip « risico op onderduiken » voortaan gedefinieerd is in de wet van 15 december 1980. De invoeging van die definitie maakt een einde aan het risico van rechtsonzekerheid.

Het Hof stelt ten slotte vast dat de preventieve maatregelen die door de Koning moeten worden bepaald, niet kunnen bestaan in een vrijheidsberoving. Bijgevolg zijn artikel 5 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 6 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie niet van toepassing.

De verzoekende partijen bekritisieren eveneens de bestreden bepalingen omdat zij de minderjarigen kunnen treffen, zonder dat het de overheid wordt opgelegd rekening te houden met hun hoger belang.

Het Hof verwerpt eveneens die grief. Bij het nemen van de beslissing en de uitvoering van de maatregelen waarin de bestreden bepalingen voorzien, dient de overheid, krachtens artikel 22*bis*, vierde lid, van de Grondwet, het belang van de eventueel betrokken kinderen in aanmerking te nemen, ook bij gebrek aan een uitdrukkelijke bepaling in die zin.

2.2 De vasthouding van de burgers van de Unie en van hun familieleden (B.16.1-B.17)

De verzoekende partijen voeren aan dat artikel 44*septies* van de wet van 15 december 1980, door toe te laten burgers van de Unie en hun familieleden gedurende een maximumduur van 8 maanden vast te houden met het oog op verwijdering, hen zonder verantwoording op dezelfde manier behandelt als de onderdanen van derde landen.

Het Hof verwijst naar het arrest van het Hof van Justitie van 22 juni 2021 en oordeelt dat, ten aanzien van de duur van de verwijderingsprocedure, de burgers van de Unie en hun familieleden zich niet in een vergelijkbare situatie bevinden als de onderdanen van derde landen. Het is dus niet verantwoord om ten aanzien van hen dezelfde maximumduur van vasthouding toe te passen. Het Hof vernietigt bijgevolg, in artikel 44*septies*, § 1, laatste lid, van de wet van 15 december 1980, de zin : « In de gevallen waarin dit noodzakelijk is voor de bescherming van de openbare orde of de nationale veiligheid, kan de vasthouding telkens met een maand worden verlengd, evenwel zonder dat de totale duur van de vasthouding meer dan acht maanden mag bedragen ». Het komt aan de wetgever toe om, indien hij dit noodzakelijk acht omwille van de openbare orde of de nationale veiligheid, een maximumduur voor de verlenging van de termijn van vasthouding van vijf maanden te bepalen die in overeenstemming is met de vereisten gesteld door het Hof van Justitie.

3. Besluit

Het Hof vernietigt in artikel 44*septies*, § 1, laatste lid, van de wet van 15 december 1980 de zin « In de gevallen waarin dit noodzakelijk is voor de bescherming van de openbare orde of de nationale veiligheid, kan de vasthouding telkens met een maand worden verlengd, evenwel zonder dat de totale duur van de vasthouding meer dan acht maanden mag bedragen ». Het Hof verwerpt de beroepen voor het overige.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidsverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel « media » van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Sarah Lambrecht](#) | 02/500.12.83 | [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21

Volg het Hof via Twitter [@ConstCourtBE](#)